PRAWO PRACY I ZUS NR 3 INDEKS 403547 ISBN 978-83-8137-523-8 MARZEC 2019 CENA 24,90 ZŁ (W TYM VAT)

PORADNIK
GAZETY PRAWNEJ
UKAZUJE SIĘ OD 1995 ROKU

POLECA

ŚWIADCZENIA DLA PRACUJĄCYCH RODZICÓW

URLOPY, ZASIŁKI, OCHRONA

- Jak korzystnie składać wnioski na poszczególne urlopy związane z macierzyństwem
- Jak wymieniać się uprawnieniami do zasiłku macierzyńskiego z drugim rodzicem lub innym członkiem rodziny
- Jak łączyć pracę zawodową ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem w czasie urlopu rodzicielskiego

90 praktycznych przykładów

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

978-83-8137-523-8

Partner merytoryczny INFORLEX

MAŁY ZUS

Nowe preferencje dla małych firm!

Opracowanie w przystępny sposób przedstawia m.in. zasady:

- ustalania składek ZUS dla przedsiębiorców i osób z nimi współpracujących,
- prawidłowego obliczania podstawy oskładkowania należnej np. za część miesiąca czy w przypadku choroby,
- zawieszania działalności gospodarczej,
- ustalania maksymalnej podstawy wymiaru składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe,
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne i fundusze pozaubezpieczeniowe.

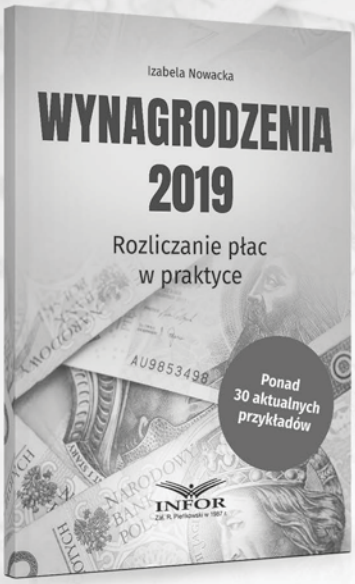
Szczegóły na sklep.infor.pl

ŚWIADCZENIA DLA PRACUJĄCYCH RODZICÓW

URLOPY, ZASIŁKI, OCHRONA

- Jak korzystnie składać wnioski na poszczególne urlopy związane z macierzyństwem
- Jak wymieniać się uprawnieniami do zasiłku macierzyńskiego z drugim rodzicem lub innym członkiem rodziny
- Jak łączyć pracę zawodową ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem w czasie urlopu rodzicielskiego

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

ZMIANY W WYPŁACANIU WYNAGRODZENIA W 2019 R.

Cena publikacji: **59 zł**
Format B5, oprawa miękka

Szczegóły na **sklep.infor.pl**

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

sklep.infor.pl | 22 212 07 30, 801 626 666 | bok@infor.pl

INFOR
Zał. R. Pieńkowski w 1987 r.

Grupa INFOR PL

Prezes Zarządu
Ryszard Pieńkowski

INFOR PL Spółka Akcyjna
01-042 Warszawa
ul. Okopowa 58/72
www.infor.pl

ŚWIADCZENIA DLA PRACUJĄCYCH RODZICÓW

URLOPY, ZASIŁKI, OCHRONA

Dyrektor Centrum Wydawniczego
Marzena Nikiel

Redaktor merytoryczny
Agata Pinzuł

Redaktor graficzno-techniczny
Agnieszka Zuchowicz

Korekta
Jolanta Bugaj

Adres redakcji
01-042 Warszawa,
ul. Okopowa 58/72
www.pgp.infor.pl

Biuro Reklamy
Kamilla Alchimowicz
tel. 22 530 40 75
email: kamilla.alchimowicz@infor.pl

Biuro Obsługi Klienta
01-042 Warszawa,
ul. Okopowa 58/72
tel.: 22 761 30 30, 801 626 666,
email: bok@infor.pl
strona: www.sklep.infor.pl

Druk
TAURUS

Copyright by INFOR PL Spółka Akcyjna. Publikacja jest chroniona przepisami prawa autorskiego. Wykonywanie kserokopii lub powielanie inną metodą oraz rozpowszechnianie bez zgody wydawcy w całości lub części jest zabronione i podlega odpowiedzialności karnej.

Materiałów niezamówionych nie zwracamy, zachowując sobie prawo do skrótów i zmian tytułu. Nie ponosimy odpowiedzialności za treść reklam zamieszczonych na łamach.

SPIS TREŚCI

Wstęp 5
Rozdział I. URLOPY I ZASIŁKI ZWIĄZANE Z RODZICIELSTWEM 6
1. Urlop macierzyński 6
1.1. Urlop macierzyński przed porodem 6
1.2. Wysokość zasiłku macierzyńskiego 7
1.3. Minimalna wysokość zasiłku macierzyńskiego 10
1.4. Uprawnienia osób korzystających z urlopu macierzyńskiego 13
1.5. Urlop macierzyński w razie zgonu dziecka 22
1.6. Przerwanie urlopu macierzyńskiego, gdy dziecko jest w szpitalu 23
1.7. Udzielenie urlopu macierzyńskiego 23
1.8. Zasiłek macierzyński 23
1.9. Prawo do zasiłku macierzyńskiego 24
1.10. Osoby uprawnione do urlopu i zasiłku macierzyńskiego 24
1.11. Okres wypłaty zasiłku macierzyńskiego 25
1.12. Krótszy okres wypłaty zasiłku macierzyńskiego 25
1.13. Rezygnacja z części urlopu przez ubezpieczoną 25
2. Podstawa wymiaru zasiłku macierzyńskiego dla pracowników 26
2.1. Sposób ustalania podstawy wymiaru zasiłku 26
2.2. Zatrudnienie krótsze niż 12 miesięcy kalendarzowych 27
2.3. Zmiana etatu a podstawa wymiaru zasiłku 28
2.4. Wynagrodzenie uwzględniane w podstawie wymiaru zasiłku 29
2.5. Składniki wynagrodzenia nieuwzględniane w podstawie wymiaru zasiłku 29
2.6. Podstawa wymiaru zasiłku dla osób niebędących pracownikami 30
2.7. Zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłku 31
2.8. Podstawa wymiaru zasiłku, gdy niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego kalendarzowego miesiąca ubezpieczenia chorobowego 31
2.9. Podstawa wymiaru w przypadku zmniejszenia przychodu w miesiącu 32
3. Brak prawa do zasiłku 32
4. Urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego 33
4.1. Osoby uprawnione do tzw. urlopu adopcyjnego 33
4.2 Wymiar urlopu adopcyjnego 33
4.3. Urlop adopcyjny na starsze dziecko 34
5. Urlop rodzicielski 34
5.1. Sposób wykorzystania urlopu rodzicielskiego 35
5.2. Urlop rodzicielski udzielany w jednej części 35
5.3. Urlop rodzicielski udzielany w częściach 37
5.4. Proporcjonalne wydłużenie urlopu rodzicielskiego w przypadku łączenia go z wykonywaniem pracy 40
5.5. Ustalanie proporcjonalnego wydłużenia urlopu 42
5.6. Możliwość rezygnacji z urlopu rodzicielskiego lub jego części 43
5.7. Jednoczesne korzystanie z zasiłku macierzyńskiego za okres urlopu rodzicielskiego przez rodziców dziecka 44

6. Urlop ojcowski 45
6.1. Uprawnienie do urlopu ojcowskiego 45
6.2. Przerwanie urlopu ojcowskiego 47
7. Urlop wychowawczy 48
7.1. Pomniejszanie liczby części urlopu wychowawczego ze względu na wykorzystany urlop rodzicielski 49
7.2. Wniosek o urlop wychowawczy 49
7.3. Podjęcie pracy na urlopie wychowawczym 50
7.4. Przerwanie urlopu wychowawczego 50
7.5. Dopuszczenie pracownika do pracy po urlopie wychowawczym 50
7.6. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za osoby korzystające z urlopu wychowawczego 51
7.7. Obniżenie wymiaru czasu pracy zamiast urlopu wychowawczego 55

Rozdział II. Ochrona przed zwolnieniem z pracy pracowników – rodziców 57
1. Zakaz wypowiadania i rozwiązywania umowy o pracę z pracownicą w ciąży i na urlopie macierzyńskim 57
1.1. Wyjątki od zakazu wypowiadania umów pracownicom w ciąży 58
1.2. Obowiązek przedłużania umów terminowych 58
1.3. Zasiłek macierzyński w przypadku przedłużenia umowy o pracę do dnia porodu 60
2. Ochrona pracowników na urlopach związanych z rodzicielstwem 61
3. Zakaz rozwiązywania i wypowiadania umowy o pracę w czasie urlopu wychowawczego 61

Rozdział III. Świadczenia związane z rodzicielstwem w pytaniach i odpowiedziach 63
1. Czy podczas pobierania zasiłku macierzyńskiego można podjąć pracę 63
2. Na jakich warunkach w okresie urlopu wychowawczego przysługuje zasiłek macierzyński . . . 65
3. Czy ubezpieczonemu ojcu dziecka przysługuje zasiłek macierzyński z tytułu drugiego zatrudnienia, które podjął, będąc na urlopie macierzyńskim 66
4. W jakim wymiarze pracownikowi przysługuje zasiłek macierzyński po śmierci dziecka 67
5. Czy zleceniobiorczyni ma prawo do zasiłku macierzyńskiego przed porodem 68
6. Czy teściowej przysługuje zasiłek macierzyński podczas pobytu matki dziecka w szpitalu . . . 70
7. Czy pracownikowi przysługuje zasiłek macierzyński za okres urlopu ojcowskiego, jeżeli dziecko urodziło się przed podjęciem zatrudnienia 72
8. Czy ubezpieczona pobierająca zasiłek macierzyński nadal może świadczyć pracę na podstawie umowy zlecenia 74
9. Czy można przerwać urlop rodzicielski udzielony na podstawie tzw. długiego wniosku, jeżeli nie przejmie go ojciec dziecka 75
10. Czy złożenie wniosku o urlop rodzicielski wpływa na bieg wręczonego wcześniej wypowiedzenia umowy o pracę 77
11. Jak ustalić prawo do odroczonego urlopu rodzicielskiego i zasiłku za ten okres 79

WSTĘP

Obecnie rodzice wychowujący dzieci mogą korzystać z wielu przywilejów związanych z rodzicielstwem. Korzystne zmiany w tym zakresie obowiązują od 2 stycznia 2016 r., jednak nadal powodują wiele wątpliwości. Przypomnijmy zatem, że ówczesna nowelizacja Kodeksu pracy zmodyfikowała m.in. zasady korzystania przez rodziców z urlopów:

- macierzyńskich (na warunkach macierzyńskiego),
- rodzicielskich (na warunkach rodzicielskiego) oraz
- ojcowskich,
- wychowawczych.

Ponadto rozszerzono krąg osób uprawnionych do urlopów związanych z rodzicielstwem na innych ubezpieczonych. Uregulowano zasady korzystania z urlopów przez osoby przysposabiające dzieci oraz sytuacje szczególne, m.in. porzucenie dziecka przez matkę, jej śmierć czy uzyskanie przez nią stopnia niepełnosprawności. Dzięki tym zmianom wiele uprawnień zyskali np. pracujący ojcowie lub inni ubezpieczeni członkowie najbliższej rodziny.

Również przepisy ustawy zasiłkowej przewidują wiele sytuacji pozwalających na wymienność uprawnień w zakresie zasiłku macierzyńskiego między ubezpieczonymi, niezależnie od ich tytułów ubezpieczenia. Umożliwiają one bowiem dzielenie się uprawnieniami w zakresie zasiłku macierzyńskiego także w sytuacji, gdy jeden z rodziców ma status pracownika, a drugi jest objęty ubezpieczeniem chorobowym z innego tytułu, np. prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej czy bycie zleceniobiorcą. W ustawie przewidziane są także sytuacje, które dają możliwość przerwania przez ubezpieczoną – matkę dziecka korzystania z zasiłku macierzyńskiego i przejęcie uprawnienia do tego zasiłku przez ubezpieczonego – ojca dziecka albo ubezpieczonego – innego członka najbliższej rodziny.

Od 1 czerwca 2017 r. zaszły także korzystne zmiany dla pracownic zatrudnionych przez agencje pracy tymczasowej. Obecnie agencje te mają obowiązek przedłużenia umowy o pracę do dnia porodu zawartej z pracownicą tymczasową, jeżeli łączny okres skierowania do wykonywania pracy tymczasowej wynosi co najmniej 2 miesiące.

W publikacji przedstawiamy ogólne zasady korzystania ze wszystkich urlopów związanych z rodzicielstwem, łączenia pracy zawodowej ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem w czasie urlopu rodzicielskiego, ale także szczegółowe przypadki, kiedy urlop macierzyński (rodzicielski) może zostać przejęty przez inną osobę niż pracownica, która rozpoczęła korzystanie z tego urlopu. Warto też zapoznać się z uprawnieniami dotyczącymi ochrony zatrudnienia pracowników będących jednocześnie rodzicami.

ROZDZIAŁ I
URLOPY I ZASIŁKI ZWIĄZANE Z RODZICIELSTWEM

Rodzice i opiekunowie dzieci mogą korzystać z następujących urlopów związanych z rodzicielstwem:
- urlopu macierzyńskiego,
- urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego,
- urlopu rodzicielskiego,
- urlopu ojcowskiego,
- urlopu wychowawczego.

1. Urlop macierzyński

Wymiar urlopu macierzyńskiego jest uzależniony od liczby dzieci urodzonych podczas jednego porodu. Wynosi on 20 tygodni, bez względu na to, czy pracownica urodziła pierwsze czy kolejne dziecko. Każdy kolejny poród jednego dziecka będzie uprawniał pracownicę do 20 tygodni urlopu macierzyńskiego.

Wymiar urlopu macierzyńskiego

Długość urlopu macierzyńskiego	Liczba dzieci urodzonych przy jednym porodzie
20 tygodni	jedno dziecko
31 tygodni	dwoje dzieci
33 tygodnie	troje dzieci
35 tygodni	czworo dzieci
37 tygodni	pięcioro i więcej dzieci

Urlop macierzyński rozpoczyna się od dnia porodu, zatem nie ma potrzeby składania wniosku o jego udzielenie. Wniosek o urlop macierzyński pracownica składa wówczas, gdy chce go wykorzystać przed planowanym terminem porodu. Urlop macierzyński jest dla pracownicy – matki obowiązkowy. Obecne przepisy dotyczące urlopu macierzyńskiego pozwalają wymieniać się korzystaniem z tego urlopu pracownikom i innym ubezpieczonym, np. osobom prowadzącym działalność gospodarczą. Przepisy Kodeksu pracy przewidują bowiem ściśle określone przypadki, w których z części urlopu macierzyńskiego może skorzystać nie tylko pracownik – ojciec, ale także pracownik – inny członek najbliższej rodziny, oraz przypadki, w których z zasiłku za okres odpowiadający części urlopu macierzyńskiego może skorzystać ubezpieczony – ojciec dziecka lub ubezpieczony – inny członek najbliższej rodziny.

Zarówno dla pracownika – ojca dziecka, jak i pracownika – innego członka najbliższej rodziny korzystanie z części urlopu macierzyńskiego jest w każdym przypadku nieobowiązkowe.

1.1. Urlop macierzyński przed porodem

Przed porodem pracownica może wykorzystać nie więcej niż 6 tygodni urlopu macierzyńskiego. W przepisach nie ma zastrzeżenia, że część przedporodowa urlopu macierzyńskiego może być wykorzystana tylko w tygodniach. Zatem zdaniem części ekspertów prawa pracy pracownica może złożyć wniosek o udzielenie jej np. 6 dni urlopu macierzyńskiego przed planowaną datą porodu.

UWAGA!

Pracownica może wykorzystać przed porodem maksymalnie 6 tygodni urlopu macierzyńskiego.